

Mosaraabia laul

Mosaraabia laul on Ibeeria poolsaare kirikute iidne liturgiline laul. See kujunes välja Rooma impeeriumi Hispaania provintside ristiusustamise alguses ning kinnistus läänegootide valitsemisajal (466–711), olles tugevalt mõjutatud Põhja-Aafrika kirikutest.

Seda kasutati edasi ka islami perioodil ning just siis juurdus nimetus *mosaraabia laul* — termin, mis tähistas kristlasi, kes olid säilitanud oma usu, kuid omaks võtnud araabia-berberi kultuurile lähedase eluviisi.

Karolingide püüdlused 9. sajandil Rooma liturgia kehtestamiseks kogu impeeriumis ei mõjutanud Ibeeria poolsaart, välja arvatud Marca Hispanica piirkonda kirdeosas, mis oli Karl Suure kontrolli all. Ent 11. sajandi lõpus, kui Kastilia kuningate poliitiline tegevusväli laienes üle Pürenee, muutus ka piiskoppide hoiak vana traditsiooni säilitamise suhtes. Nii otsustati 1081. aastal Burgoses kuningas Alfonso VI kokku kutsutud kirikukogul asendada vana hispaania laul gregooriuse lauluga. Cluny munkade eestvedamisel levis gregooriuse repertuaar seejärel üle kogu poolsaare põhjast lõunasse, samas tempos moslemite valduses olnud alade tagasivallutamisega.

Kuna 11. sajandi lõpu noodikiri ei märkinud intervalle ja suuline traditsioon oli järkjärgult hääbumas, on selle perioodi muusikakäsikirjad meie jaoks üsna napolisõnalised.

Mõned kirikud, eeskätt Toledo, suutsid siiski mosaraabia laulu suulise pärimusena säilitada. 15. sajandi lõpus pandi see kirja tänu kardinal Cisnerose ettenägelikkusele. Tema institutsionaliseeris mosaraabia riituse, määrates selle Toledo katedraali Corpus Christi kabelisse, ning usaldas kanoonik Alonso Ortizile ülesande liturgia uuesti üles ehitada.

Meieni on Toledost jõudnud vaid kolm käsikirja: kaks missale ja üks vespri liturgiale. Neid säilitatakse praegu Toledo katedraali mosaraabia kabelis. Muusika on kirja pandud 15. sajandi lõpu mensuraalnoodikirjas, mis on rütmi ja meloodia poolest täielikult loetav.

Toledo käsikirjad, mis peegeldavad 15. sajandi lõpu suulise traditsiooni seisundit, esitavad muusikat, mille meloodilised jooned erinevad 11. sajandi käsikirjades nähtust. Ometi leidub kõrvuti nii selgelt 15. sajandi esteetikast mõjutatud teoseid kui ka neid, mis pärinevad otse vanast pärandist ja kannavad endas Aafrika kirikute iidse laulu kaja.

Lähemalt:

https://organumcirma.com/en_GB/ensemble-organum/